

KONFERENCJA | Akme roczników siedemdziesiątych | 22–24.09.2022

Szanowni Państwo!

W imieniu Zakładu Literatury XX i XXI Wieku Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego oraz w imieniu redakcji magazynu „Wizje” serdecznie zapraszamy Państwa do udziału w konferencji „**Akme roczników siedemdziesiątych**”. Konferencja obędzie się na platformie Zoom w dniach **22–24 września 2022 roku**. Zachęcamy do lektury call for papers:

1. Krzysztof Siwczyk, poeta urodzony w roku 1977, wyznał w felietonie: „Uświadomiłem sobie, że Ziobro i Duda to moi rówieśnicy. Nie rządzą nami jacyś «oni», tylko my – wychowani w demokratycznej szkole, na wolnym rynku towarów i idei”.

1.1. Kluczową rolę roczników siedemdziesiątych w bieżącej polityce – bo chyba wspólną przynależnością do tego pokolenia należy tłumaczyć poczucie Siwczyka, że Andrzej Duda (ur. 1972) i Zbigniew Ziobro (1970) to „rówieśnicy” w mocnym sensie, konstytuującym jakieś „my” – współtworzy obok wymienionej przez poetę dwójki wiele innych znaczących postaci: główni konkurenci Andrzeja Dudy w ostatnich wyborach prezydenckich, które potwierdziły jego rangę wyborem na drugą kadencję – Rafał Trzaskowski (1972) i Szymon Hołownia (1976); przywódcy środowisk walczących o rząd dusz na opozycji – Borys Budka (1978), Adrian Zandberg (1979), Robert Biedroń (1976); urzędnik, który stał się politycznym symbolem – Adam Bodnar (1977); kontrowersyjny wychowawca młodzieży – Przemysław Czarnek (1977); patriotyczny działacz gospodarczy – Daniel Obajtek (1976). Choć warto też pamiętać o przegranych prekursorach: Wojciechu Olejniczaku (1974) i Grzegorz Napieralskim (1974).

1.2. Do tegoż pokolenia należą najaktywniejsi w ostatnich latach ideologowie i przywódcynie ruchów społecznych: Tomasz Terlikowski (1974), Remigiusz Okraska (1976) i Marcin Matczak (1976) oraz Klementyna Suchanow (1974) i Marta Lempart (1979), pozostawiający w tyle przodującego niegdyś na tym polu rówieśnika – Sławomira Sierakowskiego (1979).

1.3. Jak sugeruje powyższy przegląd, bycie z roczników siedemdziesiątych nie oznacza bynajmniej tożsamości pokoleniowej w tradycyjnym sensie – jednolitej, ustanowionej przez wspólne pokoleniowe przeżycie i związane z nim ideały; to raczej system opozycji, Siwczykowy „rynek idei”, na którym można dokonywać egzystencjalnych wyborów, choćby i przeciwnych niż rówieśnicy. Nie wyklucza to jednak dialektycznej jedności na wyższym poziomie.

2. Społeczeństwo jako system ustanowiony przez wewnętrzne opozycje dokonuje samoobserwacji, przeglądając się w swojej sztuce, a zwłaszcza w lekturze współczesnych dzieł literackich. Dlatego refleksyjnie odkryta (choć chyba niezbyt chciana) przez Siwczyka wspólnota z politykami to nie tylko psychiczne obciążenie w ramach indywidualnej egzystencji, ale i społeczne zadanie – wspomnienia społeczeństwa w samorozumieniu, którego ostatnio – jak nam się zdaje – szczególnie brakuje. Literatura powinna tworzyć model społeczeństwa; po XX-wiecznej krytyce reprezentacji trudno jednak po raz kolejny uwierzyć, aby mógł to osiągnąć po prostu jednostkowy autor w świecie przedstawionym wybitnego dzieła. Pożądanego modelu dostarcza natomiast bieżący system literatury jako całości – więc dopiero krytyk bądź literaturoznawca może tę potencjalną modelowość zaktualizować.

2.1. Prominentni przedstawiciele roczników siedemdziesiątych – Piotr Marecki (1976), Grzegorz Jankowicz (1978) i Jan Sowa (1976) – ujęli literaturę polską po roku 1989 „w świetle teorii Pierre’a Bourdieu”. Idąc ich śladem, izomorfizm literatury i społeczeństwa możemy opisać zgodnie ze słownikiem *Reguł sztuki* jako *homologię* pola literackiego i pola władzy.

2.1.1. *Pole* – w szczególności literackie – to metafora kartograficzna, naturalnym jego odwzorowaniem na poziomie naukowego opisu będzie więc swego rodzaju mapa. A właściwie zestaw co najmniej trzech map, obrazujących dystrybucję treści z różnych poziomów – skorelowanych, niemniej nietożsamy:

2.1.1.1. Praktyk instytucjonalnych – z zakresu *infrastruktury* życia literackiego, jak ją nazwał Przemysław Czapliński: miejsc publikacji oraz autorskich performansów, takich jak wydawnictwa i literackie imprezy Biura Literackiego czy Ha!Artu; samych publikacji, z ważną dla pokolenia serią „Archipelagi” Wydawnictwa W.A.B. bądź Biblioteką „Studium”, ale i silniej wpisanymi w międzypokoleniową tradycję wydawnictwami „Znak” czy „a5”; równolegle też jednak strategii alternatywnych, jak życie literackie w Internecie;

2.1.1.2. Kategorii estetyczno-kulturowych, takich jak klasycyzm, postmodernizm, (neo)lingwizm, postsekularyzm, fantastyka, wyzwolona wyobraźnia, konfesyjność, naturalizm (np. w przedstawieniach transformacji gospodarczo-ustrojowej), queer;

2.1.1.3. Kategorii ideowo-politycznych, takich jak konserwatyzm, liberalizm, anarchizm, lewica, feminizm, ekologizm, antykonsumpcjonizm.

3. Pole literackie ewoluuje, w synchronię mapy wplata się diachronia.

3.1. Obecna postać roczników siedemdziesiątych jest z pewnością konsekwencją, ale jednak nie prostą kontynuacją wcześniejszych stanów pokolenia, takich jak:

3.1.1. Wczesne debiuty – tuż po spóźnionych debiutach roczników sześćdziesiątych (np. Wojciech Wencel);

3.1.2. Zesłanie – gdy wbrew naturze procesu historycznoliterackiego po pokoleniu „bruLionu” zrazu zatriumfowali nie młodszy następcy, lecz powracający Starzy Mistrzowie (od Miłosa po Myśliwskiego), a młodych zamknięto w młodoliterackim getcie, jak niegdyś Orientację Hybrydy;

3.1.3. Powrót – gdy pokolenie objawiło się w *Manifeście Neolingwistycznym* i *Tekstyliach*, po czym (w istocie powtórnie) zadebiutowało dla szerszej publiczności – w *Gnoju* Kuczoka, *Lubiewie* Witkowskiego...

3.1.4. Próby indywiduacji – rytualne deklaracje, że „żadnego pokolenia nie było”...

3.1.5. Dojrzała konfrontacja z losem – jak Siwczyk na wstępie.

3.2. Diachronia literatury to także, oczywiście, relacje ze wstępnymi i zstępnymi:

3.2.1. Stosunkowo proste (co nie znaczy, że koniecznie trywialne i artystycznie nieciekawe) kontynuacje – Miłosza, Herberta i Różewicza, ale też Sosnowskiego;

3.2.1.1. Konserwatywne trajektorie kariery – aspirowanie do publikowania wśród „starszych kolegów” w „Znaku”, Wydawnictwie Literackim czy „a5”.

3.2.1.2. Poczucie zdominowania, „lęku przed wpływem”, nadmiernej obecności starszych – jak w polityce wobec Jarosława Kaczyńskiego, Donalda Tuska, Włodzimierza Czarzastego, niegdyś Leszka Millera...

3.2.2. Wskreszenia rodzimych kontr-tradycji – jak neolingwizm wobec Peipera, Przybosia, Białoszewskiego, Karpowicza, Wirpszy...

3.2.3. Poszukiwanie inspiracji poza literaturą polską.

3.2.4. Intensyfikacja relacji z młodszymi (jak u Konrada Góry, Roberta Rybickiego, Edwarda Pasewicza).

3.2.5. Recepcja wśród młodszych: roczniki osiemdziesiąte i dziewięćdziesiąte wobec starszych koleżanek i kolegów.

4. Interesują nas zarówno syntezy poszczególnych problemów (z powyższej listy lub zaproponowanych przez autora/autorkę), jak i portrety skonfrontowanych z nimi jednostek, szczególnie (choć tej listy także nie traktujemy jako zamkniętej):

4.1. Wojciecha Kuczoka, Michała Witkowskiego, Ignacego Karpowicza, Sławomira Shutego, Mariusza Sieniewicza, Tomasza Piątka, Daniela Odii;

4.1.1. Łukasza Orbitowskiego, Jacka Dukaja;

4.2. Szczepana Twardocha, Ziemowita Szczerka, Wita Szostaka, Sylwii Chutnik, Macieja Płazy;

4.3. Wojciecha Wencla, Przemysława Dakowicza;

4.3.1. Tomasza Różyckiego, Tadeusza Dąbrowskiego;

4.4. Romana Honeta, Krzysztofa Siwczyka, Kacpra Bartczaka, Jacka Gutorowa, Łukasza Jarosza;

4.4.1. Marty Podgórnika, Julii Fiedorczyk, Justyny Bargielskiej;

4.4.1.1. Anny Podczaszy, Bronki Nowickiej;

4.5. Marii Cyranowicz, Joanny Mueller, Jarosława Lipszyca;

4.5.1. Romana Bromboszcza;

4.6. Konrada Góry, Roberta Rybickiego;

4.6.1. Edwarda Pasewicza, Dominika Bielickiego, Waldemara Jochera;

4.7. Michała Tabaczyńskiego, Piotra Mareckiego, Łukasza Najdera;

4.8. Adama Kaczanowskiego, Adama Pluszki;

4.9. Krytyków i organizatorów życia literackiego współtworzących wizerunek swojego pokolenia.

5. Wydarzenia ostatnich tygodni sprawiły, że znacząco zmieniła się perspektywa, z której patrzymy na naszą epokę. Być może warto byłoby zatem uwzględnić w interpretacji polskich roczników siedemdziesiątych kontekst najbliższego sąsiedztwa, pamiętając, że rówieśnikami naszych polskich bohaterów są choćby Wołodimir Zełenski (1978), Serhij Żadan (1974) i Andrij Bondar (1974).

Na Państwa abstrakty – nie dłuższe niż 2500 znaków – czekamy **do końca czerwca 2022 roku** pod adresem: jezyki.literatury@gmail.com. Do 10 lipca przekazemy Państwu decyzje dotyczące przyjęcia referatów. Artykuły pokonferencyjne chcielibyśmy opublikować w postaci monografii lub monograficznego numeru czasopisma.

Jan Potkański

Maciej Libich

Joanna Piechura

Antoni Zając